

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0417U004353

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-11-2017

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартиненко Віктор Михайлович

2. Martynenko Viktor Mykhailovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.04

Назва наукової спеціальності: Агрохімія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-11-2017

Спеціальність за освітою: 7.09010101

Місце роботи здобувача: Сумська філія ДУ "Інститут охорони ґрунтів України"

Код за ЄДРПОУ: 38617308

Місцезнаходження: вул. Зелена, 2, с. Сад, Сумський район, Сумська область, 42343

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики та продовольства України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.354.01

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: 61024, м. Харків, вул. Чайковського, 4

Форма власності:

Сфера управління: Українська академія аграрних наук

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.33.29

Тема дисертації:

1. Вплив систем удобрення і обробітку чорнозему типового на його родючість та продуктивність короткоротаційної сівозміни
2. Influence of fertilizer systems and tillage of chernozem typical on its fertility and productivity of short crop rotation

Реферат:

1. Об'єкт - процеси, які впливають на зміну реакції ґрунтового розчину, вміст поживних елементів і баланс гумусу за органічної та мінеральної систем удобрення у поєднанні із полицевим і поверхневим обробітком ґрунту. Мета - встановити вплив органічної і мінеральної систем удобрення за полицевої і поверхневої систем обробітку ґрунту на елементи родючості чорнозему типового та продуктивність сільськогосподарських культур короткоротаційної польової сівозміни на чорноземі типовому в умовах північно-східного регіону Лівобережного Лісостепу України. Методи - польовий, лабораторний, балансовий, математично-статистичний, розрахунково-порівняльний. Теоретичні результати - розроблено теоретичні підходи до розв'язання питання щодо найбільш ефективного поєднання систем удобрення

сільськогосподарських культур та обробітку ґрунту в короткоротаційній сівоzmіні, які базуються на використанні принципів біологічного землеробства. Встановлено закономірності щодо впливу різних систем удобрення та основного обробітку чорнозему типового Лівобережного Лісостепу України на вміст і запаси гумусу, кислотність і поживний режим ґрунту, формування врожайності культур та продуктивність короткоротаційної сівоzmіні, винос основних елементів живлення врожаєм сільськогосподарських культур. Обґрунтовано спадаючу послідовність за виносу поживних речовин, зокрема азоту, культурами сівоzmіні. Розраховано баланс поживних елементів та гумусу на чорноземі типовому за різних систем удобрення та обробітку ґрунту. Практичні результати - для підвищення врожайності культур короткоротаційної зерно-буракової сівоzmіні виробництву рекомендовано використання ресурсозберігальних систем удобрення із застосуванням сидератів і нетоварної частини продукції рослинництва, мінімальних доз мінеральних добрив за оптимальних систем обробітку ґрунту. Новизна - для умов північно-східного регіону Лівобережного Лісостепу України на чорноземі типовому вперше: обґрунтовано перспективність використання сидеральної культури і нетоварної частини урожаю сільськогосподарських культур як альтернативи гною; визначено вплив органічної системи застосування добрив, що включає сидеральну культуру, соломку пшениці озимої і гичку буряку цукрового в короткоротаційній сівоzmіні на баланс гумусу в чорноземі типовому; встановлено позитивну дію полицевої системи обробітку ґрунту на процес гуміфікації сидерату, соломи пшениці озимої і гички буряку цукрового та поповнення запасів органічної речовини у ґрунті. Дістали подальшого розвитку питання: визначення ефективності застосування невеликих доз мінеральних добрив у поєднанні з поверхневою системою обробітку ґрунту; обґрунтування агрохімічної, економічної та енергетичної ефективності органічної і мінеральної систем удобрення в поєднанні із полицевим і поверхневим обробітком ґрунту. Ступінь впровадження - запропоновані в роботі практичні підходи впроваджено у виробництво ФГ "Шляхова" Чутівського району Полтавської області на площі 685 га, в САП "Родючість" (ТОВ) Сумського району Сумської області на площі 650 га та на виробничих посівах ВСК "Зоря" Роменського району Сумської області на площі 730 га. Галузь - сільське господарство.

2. Object - processes that influence the change of soil solution reaction, nutrient content and humus balance for organic and mineral fertilizer systems in combination with plow and surface treatment of soil. Purpose - to determine the influence of organic and mineral fertilizer systems by the plow and surface soil tillage systems on typical fertility elements of chernozem typical and productivity of agricultural crops of short-range field crop rotation on chernozem typical in the conditions of the north-eastern region of the Left Bank Forest-Steppe of Ukraine. Methods - field, laboratory, balance, mathematical-statistical, calculation-comparative. Theoretical results - there were developed theoretical approaches to the solution of the problem of the most effective combination of systems of fertilizing crops and soil cultivation in short-range crop rotation based on the use of principles of biological agriculture. The regularities concerning the influence of different fertilizer systems and basic tillage of chernozem typical of Left-Bank Forest-Steppe of Ukraine on humus content and stocks, acidity and nutrient regime of the soil, the formation of crop yields and productivity of short-rotation crop rotation, removal of the main elements of nutrition with crop yields were established. Decreasing sequence by the delivery of nutrients, in particular nitrogen, by crops of crop rotation was grounded. The balance of nutrient elements and humus on chernozem typical for different fertilizer and soil tillage systems was calculated. Practical results - in order to increase the yield of crop of short-range crop rotation of grain-beet crop rotation, the use of resource-saving fertilizer systems with the use of green manure and non-product parts of crop production, minimum doses of mineral fertilizers for optimal soil tillage systems is recommended. Novelty - for the conditions of the north-eastern region of the Left-Bank Forest-Steppe of Ukraine on the chernozem typical for the first time: it is grounded the prospects of using green manure and non-part of the yield of agricultural crops as an alternative to manure; the influence of the organic system of application of fertilizers, including green manure, straw of winter wheat and a hunch of sugar beet in short-range crop rotation on the balance of humus in chernozem, is determined; it was established the positive effect of the soil tillage system on the process of humification of the green manure, winter wheat straw and sugar beet and the replenishment of organic material stocks in the soil. The

further development of the question: the determination of the effectiveness of the application of small doses of mineral fertilizers in combination with the surface soil cultivation system; substantiation of agrochemical, economic and energy efficiency of organic and mineral fertilizer systems in combination with plow and surface treatment of soil. Degree of implementation - the practical approaches, proposed in the work were implemented into the production of the Farm Property "Shlyakhova" in the Chutovsky District of the Poltava region on an area of 685 hectares, in the LLC "Fertility" of the Sumy district of the Sumy region on an area of 650 hectares and on productive crops in "Zorya" of the Romny district of the Sumy region on an area of 730 hectares. The field is agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фатеев Анатолій Іванович Іванович
2. Fateev Anatoliy Ivanovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Господаренко Григорій Миколайович
2. Господаренко Григорій Миколайович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Глущенко Леонід Данилович
2. Глущенко Леонід Данилович

Кваліфікація: к.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Балюк Святослав Антонович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Балюк Святослав Антонович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.